



ÖSTERSJÖJUDISKT FORUM • BALTIC JEWISH FORUM

DEN ENDA SVENSKA BISTÅNDSORGANISATION SOM VERKAR
FÖR BEHÖVANDE JUDAR OCH JUDISKT LIV I BALTIKUM
NU HJÄLPER VI OCKSÅ JUDAR I UKRAINA OCH
PÅ FLYKT I ANGRÄNSANDE LÄNDER

Östersjöjudisk **BULLETIN**

NR 1 • 2024

Vinterhjälp till alla som fryser



Era gåvor gör att ingen behöver välja mellan mat och värme

Tatjana och hennes två yngsta barn, Rustam, 13, och Rusalina, 11, ingår i ÖjFs projekt "Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov i Estland". Tatjanas äldsta son, Robert, 21, bor kvar hemma. Pappan till barnen är skild från Tatjana och bidrar inte på något sätt till barnens uppfostran och utbildning. Tatjana och alla tre barn, deltar i flera aktiviteter som Judiska församlingen i Tallinn arrangerar. Robert är även aktiv som madrich och volontär. Familjen får bidrag till yngsta barnens sportaktiviteter och näringstillskott. "Vi är mycket tacksamma för Judiska församlingens och ÖjFs stöd", säger Tatjana.
Foto: O. Nazarova.

Använd vårt
bg 5036 - 6822
eller swisha till
1232138899

Hjälp oss att hjälpa.

Bidra till Vinterhjälpen och underlätta för de behövande.

Bidrag till projektet "Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov i Estland" är också väldigt uppskattat.

Annonsera ditt företag i Bulletinen.

Och glöm inte att betala in medlemsavgiften för 2024.

Vi tar Swish.

Här kan du betala direkt med mobilen – enkelt, snabbt och säkert.



Hjälp oss hjälpa!

1232138899

Swish-nummer





Anna Nachman

Nytt år, nytt hopp om fred och välbefinnande.

FÖRST VILL JAG TACKA er alla för året som gått. Tillsammans har vi kunnat stödja många behövande.

Senast fick flera äldre och barnfamiljer stöd genom chanukainsamlingen men specifikt två pojkar i Riga, elvåriga

Artjom som vi skrev om i Bulletin nr 5 2023, och Arseniy, fjorton år, som bor med sin ensamstående cancersjuka mamma, har fått fin hjälp. Artjom och Arseniy har nu erbjudits plats i varsitt rehabiliteringsprogram som startar i vår, och deras familjer gläds oerhört över pojkarnas fortsatta utveckling. Innerligt tack!

Vi har även kunnat uppmuntra Golden Age-lägret i Pärnu i Estland med tiotusen kronor. Golden Age-lägret ägde rum 7 – 11 december 2023 med 165 deltagare från Lettland och Estland. Detta projekt är ett unikt evenemang som omfattar områdena hälsa, utbildning, social samvaro och kulturellt utbyte för judiska äldre i Baltikum.

I styrelsen pågår ständigt konstruktiva diskussioner kring hur ÖjF ska fortsätta vara relevant. Historiskt låg fokus på Sovjet och Ryssland. När saker förändrades riktades hjälpen till de judiska församlingarna i Baltikum. När de baltiska länderna upplevde en utveckling till det bättre som även kom den judiska befolkningen till del, skedde Rysslands anfallskrig mot Ukraina. ÖjF kunde med sina väletablerade kontakter i Baltikum snabbt nå de ukrainsk-judiska flyktingarna. En del av dem har fått hjälp att akklimatisera sig i angränsande länder, t ex i Moldavien, medan

andra tog sig vidare till Israel. Vi har regelbundet börjat förhöra oss om läget i Moldavien, Europas fattigaste land med en judisk befolkning på femton tusen personer.

Nyligen träffade jag en trevlig herre, mångårig medlem i ÖjF, som hade kloka tankar om både vår organisation och om Bulletinen. Hans engagemang glädde mig oerhört och därför vill jag påminna alla våra medlemmar om att vi gärna tar emot era tankar. Mejla oss på b.j.f@telia.com och berätta hur ni tänker. Vad gör vi bra, vad kan vi göra bättre? Kanske vill du engagera dig mer? Styrelsen behöver alltid nya krafter.

Den 27 januari uppmärksammas Förintelsens minnesdag i Sverige och världen. Det är en dag som media är välvilligt inställda till judar, andra dagar är det si och så. Vår omgivning vill gärna koppla samman Förintelsen och judarna samtidigt som de vägrar se kopplingen mellan judar och Israel. Jag tycker att det är precis tvärtom: hade Israel grundats tidigare hade Förintelsen kanske aldrig ägt rum, men judar har ingenting med Förintelsen att göra – förutom att den drabbade oss. Det är precis som med antisemitismen: den har ingenting att göra med judarna, endast med omgivningens skeva föreställning om judar. Dessvärre drabbas vi.

Hur undvika demonisering? Vi måste fortsätta att göra gott. Ett sätt är att vara medlem i ÖjF, så glöm inte att betala medlemsavgiften för 2024. Bidra också gärna till Vinterhjälpen, projektet ”Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov i Estland” och andra behjärtansvärda ändamål. Läs mer om våra aktiviteter och dem vi hjälper på annan plats i detta nummer. Och missa inte Gabriel Francke Rodaus fina gästkrönika.

Jag önskar er alla ett gott nytt 2024 och ett fredligare 5784.

Am Jisrael Chai Gästkrönika av Gabriel Francke Rodau



Gabriel Francke Rodau

DEN 7 OKTOBER. Hur kan jag skriva om något annat när sorgen ligger som ett konstant lock över min tillvaro? Trots att jag så sent som i september sett filmen Golda, som utspelar sig under Jom Kippur-kriget, så är det som händer något som varken ryms i min rationella begreppsvärld eller i min vokabulär. Så när jag skriver till familj och vänner i Israel

under timmarna och dagarna efter attacken hittar jag bara tre meningsfulla ord att hälsa dem. Am Jisrael Chai. Och jag är inte ensam om att skriva orden. Var jag än vänder mig i min judiska bubbla ekar orden. Am Jisrael Chai.

För ett otränat öga betyder frasen Israels folk lever. Men dess sanna betydelse är att hela det judiska folket lever. Oavsett om de befinner sig i Israel eller i diasporan.

Våra fiender, allt från de bibliska amalekiterna, Förintelsens och nutida nazister till Hamas, har såväl kunskap om som besatthet av innebörden av begreppet det judiska folket. Men för den oinsatte är fenomenet, att vi är både en religion och ett folk, något som ofta kan vara såväl svårsmält som provocerande. För de flesta av oss judar är det en självklarhet. Vi är ett folk.

För mig är en central källa till den känslan länken till Israel. Både det bibliska Israel och den moderna staten. Känslan för-

stärks varje gång jag landar på Ben Gurion. Som barn med mina föräldrar och storasyster. Och nu tillsammans med min fru och våra barn. Ledor vador. Från generation till generation.

Men det finns en annan resa i min barndom som också förstärkte känslan av att vi är ett folk. Det var resan som elever från två klasser i Hillelskolan gjorde 1992 till Estlands huvudstad Tallinn. Bara ett år efter att Estland återtagit sin självständighet från Sovjetunionen besökte vi den judiska skolan i Tallinn. Och de besökte oss i Stockholm. Vi pratade olika språk, vi hade växt upp i diametralt olika världar. Men bandet fanns där. Mer naturligt än något annat. *Am Jisrael Chai. Am Jisrael Chai. Am Jisrael Chai.*

Om du läser de upprepade orden ovan igen och sätter toner på det du läser så vill jag nästan slå vad om att det är melodin av den sjungande rabbinen Shlomo Carlebach (1925–1994) som du landar i. Sången som på 1960-talet sjöngs bland annat till stöd för de sovjetiska judarna.

Det sägs att sångtextens bakgrund kan hittas i Bereshit (Första Moseboken) när Josef frågar en av sina bröder om deras fader Jakob (även kallad Israel) fortfarande var vid liv (*od avi chai?*). Shlomo Carlebach ändrade formuleringen till vår fader är fortfarande vid liv (*od avinu chai*) och lade till orden *Am Jisrael Chai*.

Det finns ett före och ett efter 7 oktober 2023. Men frågan om det judiska folket lever har fortfarande bara ett svar. *Am Jisrael Chai.*

Gabriel Francke Rodau är författare till böckerna *Leons bok* och *Lydias liv*.

Yakov i Pärnu

TEXT: RUT MILCHNER · FOTO: BENGT SEDEROWSKY OCH OLEKSANDRA NAZAROVA



Rut Milchner

Projektet *Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov* initierades av Östersjödjudiskt Forum 2015 och startade i samarbete med judiska församlingen i Tallinn 2016. Målgrupp var de mest utsatta församlingsmedlemmarna, ensamma mammor med barn med särskilda behov. Under åren har många barn och singelföräldrar fått hjälp i olika former under längre eller kortare tid. För närvarande, år 2024, ingår 27 barn och 20 singelföräldrar i projektet.

EN AV SINGELFÖRÄLDRARNA i projektet är Mirjam Zautina med sonen Yakov 15 år som varit med sedan starten 2016. Familjen bor i Pärnu, en semesterort vid Pärnubuktens kust i sydvästra Estland.

Jakovs pappa lämnade familjen tidigt, de har ingen kontakt och hon får inget stöd från honom. Mirjam läste biologi på Tartus universitet, men var tvungen att avbryta studierna på grund av sonens hälsoproblem som krävde mycket resurser.

Redan 2012 var Yakov, som då var 4 år, och mamma Mirjam på Familjeveckan på Glämsta. Det var mycket uppskattat och ett minne för livet. "Vi var som i paradiset" berättade Mirjam när vårt Forum intervjuade henne efter Familjeveckan och vistelsen i Sverige.

Yakov har under åren fått mycket hjälp och har haft en fin utveckling.

För en tid sedan kom ett brev till Östersjödjudiskt Forum från Mirjam. Hon skriver:

– Vi vill uttrycka vår djupaste tacksamhet för de många år av stöd som vi har fått. Min son har studerat på en specialskola under lång tid på grund av psykiska hälsoproblem. Judiska församlingen i Estland stöder vår familj både moraliskt och ekonomiskt. Vi får matkuponger till livsmedelsaffärer. Min son får presenter från församlingen till judiska högtider. Församlingen tar också hand om min son Yakovs hälsa och han får näringstillskott för att förbättra sin fysiska hälsa.

– Vi är mycket tacksamma för allt stöd som vi fått från judiska församlingen i Estland och Östersjödjudiskt Forum.

Mirjam, Yakovs mamma

**Ge en gåva som bidrar till att göra skillnad i människors liv.
Tack för ditt stöd!**



Yakov, 4 år, var på sightseeing i Stockholm innan han med mamma Mirjam åkte till Glämsta i juli 2012.



Yakov idag.

En ukrainsk flyktingberättelse

TEXT: THOMAS BAB · FOTO: IRA ZBOROVSKAYA

OKSANA GARBOLINSKAYA är en av alla ukrainska flyktingar i Moldavien som fått stöd via Östersjödjudiskt Forum.

Oksana är 37 år. Hennes mormors mor levde ett judiskt liv i Polen tills hon och familjen flyttade till Ukraina. Där kom familjen att registreras som ukrainare, men man behöll en del av de judiska traditionerna vilka idag ärvt och upprätthålls av Oksana och hennes familj.

Efter Rysslands angrepp på Ukraina, februari 2022, och de mycket hårda striderna i Kherson, Oksanas hemstad, flydde Oksana till Moldavien med sönerna Roman (16) och Maksim (11).

Inledningsvis hade vi det väldigt besvärligt på alla möjliga sätt men vi tog oss

igenom det värsta tack vare allt stöd och all hjälp, säger Oksana.

Sedan snart två år bor Oksana och söner i Chişinău där de så sakteliga börjar integreras i den judiska församlingen och dess verksamheter.

Oksana har börjat en kurs i hebreiska och båda sönerna tar del i diverse ungdomsaktiviteter i församlingens regi. Livet börjar komma tillbaka.

Efter senaste sommaren har Oksana, som är utbildad psykolog, börjat arbeta volontärt för judiska församlingen i Chişinău. Hon arbetar med att stötta församlingens äldre och dementa medlemmar, ett arbete hon har erfarenhet av. Därutöver har Oksana startat en kvinnogrupp med syftet att öka

deltagarnas självsäkerhet. Gruppens motto är "Love for yourself".

Oksana är mycket tacksam mot alla som gett familjen en ny start på livet.



Oksana med två av sina äldre klienter.

Vi stödjer Östersjödjudiskt Forums arbete för en bättre livskvalitet för behövande judar i Baltikum – nu också för judar i Ukraina och på flykt i angränsande länder

CHANNA OCH HANS KRAITSIK	HJÄLPSAMHETSFÖRBUNDET RODEF CHESED		FAMILJEN NACHMAN	DAFKEDAMERNA
THOMAS BAB KONSULT	BETALD ANNONSPLATS		ALICE OCH FELIX BRAKL	FAMILJEN IRENE OCH THOMAS MORNE
DINELL JOHANSSON	LLM CONSULTING GMBH	TTI SUCCESS INSIGHTS	LUNCHGRABBARNA	KATALOGIA
STIFTELSEN CLAS GROSCHINSKYS MINNESFOND	GUNILLA OCH WERNER GUTERS STIFTELSE	BJÖRKSTÉN KARIN & BENGT	RUT MILCHNER	MARLOW
MIJESI	MAKOLET		LISA OCH FIMA SZUGALSKI	BEV ADVISORY & VENTURES

Vi har plats för fler stödjdare. Från 500 kr/nr. Kontakta vårt kansli. Besök vår hemsida www.ostersjodjudisktforum.se och följ oss på Facebook: www.facebook.com/balticjewishforum/.



Ansvarig utgivare

Anna Nachman
Östersjödjudiskt Forum
Baltic Jewish Forum
Sweden

Redaktion

Anna Nachman
Thomas Bab
Dina Markovich
John Gradowski
Rut Milchner
Ludvig Köhler

Adress

Östersjödjudiskt Forum
Box 5053
102 42 Stockholm

Telefon

08-664 53 38

Facebook:

www.facebook.com/balticjewishforum/

E-post & Hemsida

bj.f@telia.com
<http://www.ostersjodjudisktforum.se>

Medlemsavgift 2024

250 kr/år, 100 kr/år för dig under 26.

Bankgiro 5036-6822, SWISH 1232138899

Den ideella föreningen Östersjödjudiskt Forum fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd till behövande judar och judiskt liv i Baltikum, ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Parallellt med detta bekämpas alla former av antisemitism.

ISSN 1403-5685

Citera oss gärna – men ange källan!

Tryck

Katalogia AB, Solna

Omslag: Tatjana och hennes två yngsta barn, Rustam, 13, och Rusalina, 11, ingår i ÖjFs projekt "Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov i Estland".

Foto: O. Nazarova.